

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Sisällys

1.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTITEHTÄVÄ JA AJATUKSIA ARVIOINNIN TAUSTALLA.....	3
1.1	Johdanto	3
1.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano, toiminta ja aiempina tilikausina tehtyjen havaintojen seuranta	4
1.3	Henkilöstö.....	6
1.4	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	7
2.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	8
2.1	Kunnanhallituksen alainen toiminta	8
2.2	Sivistyslautakunnan alainen toiminta	9
2.3	Teknisen toimen ja elinvoiman alainen toiminta.....	9
2.4	Arvio kärkihankkeiden toteutumisesta	10
3.	KUNNAN TALOUS	11
4.	MUITA TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOJA	16
5.	YHTEENVETO	17
6.	ALLEKIRJOITUKSET	19

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTITEHTÄVÄ JA AJATUKSIA ARVIOINNIN TAUSTALLA

1.1 Johdanto

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on itsenäisesti valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa toteutuneet ja onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Toiminnan voidaan katsoa olevan tuloksellista, jos kaikki sen neljä osatekijää toteutuvat yhtä aikaa:

- taloudellisuus ja tuottavuus
- henkilöstön tila
- palvelujen laatu
- palvelujen vaikuttavuus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää sekä vastaanottaa sidonnaisuusilmoitukset ja viedä ne valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta on toteuttanut arviointityötään arviointisuunnitelman ja tarkastuslautakunnan työohjelman mukaisesti. Tässä arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista ja nostaa esiin keskeisiä arviointihavaintojaan toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Vesilahden kunnan tilikauden tulos toteutui talousarviota parempana ollen 100 tuhatta euroa ylijäämäinen. Kunnan asukasmäärä nousi 46 henkilöllä edellisen vuoden asukasmäärän laskun jälkeen (2024: 4515 hlöä, 2023: 4469 hlöä, 2022: 4501 hlöä). Vesilahdella on osana Tampereen seutukuntaa erinomaiset edellytykset positiiviseen kehitykseen niin asukasluvun kuin kunnan toiminnankin kehittämisen suhteen. Loistavat olosuhteet itsessään eivät luo vaurautta ja elinvoimaa, vaan oleellista asukkaiden ja yritysten määrän kasvattamisessa on aktiivinen markkinointi potentiaalisten muuttajien suuntaan. Vesilahti tunnetaan maaseutumaisuudesta ja luontoarvoista, joita voitaisiin nykyistä aktiivisemmin hyödyntää paikallisten matkailuelinkeinojen kehittämisessä. Vesilahti kamppailee samasta kohderyhmästä muiden Tampereen kehyskuntien kanssa ja siksi on ensiarvoisen tärkeää erottautua kilpakumppaneista tuomalla esiin Vesilahdessa tarjolla olevia olosuhteita ja tekijöitä. Erityisesti tarvitaan jo olemassa olevien innovatiivisten ideoiden tukemista ja uuden liiketoiminnan mahdollistamista esim. yhteiskehittämisen keinoin ja myös kuntalaisia osallistamalla. Tampereen kaupunkiseutu alkoi käyttää kaupunkiseudusta metropoli -nimitystä vuonna 2021 asukasluvun ylittäessä 400 000. Tampereen kaupunkiseutu on tällä hetkellä Suomen kasvavin kaupunkiseutu, joka käyttää seutukunnan markkinoinnissa slogania "vehreä metropolimme". Vesilahden Asta-messuilla vuonna 2022 ensimmäisen kerran käyttämä slogan "kylä metropolissa" tarjoaa kunnallemme erinomaisia mahdollisuuksia integroida kunnan toimintaa näkyvämmiin osaksi kaupunkiseudun toimintaa. Seuraavalla strategiakaudella Vesilahden kannattaisikin aiempaa vahvemmin korostaa kunnan monipuolista luontoa ja maaseutumaisia vahvuuksia ja hyödyntää "kylä metropolissa" -teemaa kunnan vetovoimaisuuden esiin tuomisessa. Maaseutumaisen elämäntavan mahdollisuuksien tukeminen ja niiden olemassaolon korostaminen vahvistaisivat Vesilahden imagoa tutkitusti turvallisena ja vetovoimaisena sekä ennen kaikkea yhteisöllisenä osana seutukuntaa.

Työttömien määrä lähti vuoden 2023 aikana kasvuun ja työttömyyden kasvu on jatkunut myös vuonna 2024. Kunnassa oli joulukuussa 2024 työttömänä 22 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Yhteensä joulukuussa 2024 oli Vesilahdella työttömänä 179 henkilöä. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,1 %, kun vuotta aiemmin osuus oli 7,3 %. Samanaikaisesti avoimien työpaikkojen määrä on jälleen puolittunut edellisestä vuodesta. Joulukuussa 2024 Vesilahdessa ei ollut yhtäkään avointa työpaikkaa, kun vuonna 2023 vastaavana ajankohtana oli 7 ja vuonna 2022 kunnassa oli 15 avointa työpaikkaa. Työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien hoidettavaksi vuoden 2025 alussa tulee haastamaan seutukunnan kuntia työllisyyden hoidon järjestämisessä. Vesilahden kannattaisikin selvittää vaihtoehtoja, miten työllisyyspalvelujen tarjoamista voisi kehittää toimiviksi niin, että palvelut parhaiten palvelisivat vesilahtelaisia ja toiminta olisi myös kustannuksiltaan Vesilahdelle järkevällä tasolla.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano, toiminta ja aiempina tilikausina tehtyjen havaintojen seuranta

Kokoonpano

Tarkastuslautakunnan kokoonpanoon kuuluu valtuuston valitsemana neljä varsinaista jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenet kuluvalle kaudella ovat puheenjohtaja Kristiina Kantola (varajäsen Liisa Luukkaala), varapuheenjohtaja Mikko Ala-Orvola (varajäsen Tommi Mertimo), jäsenet Marika Vaasvainio 16.9.2024 saakka, Tuula Seurujärvi 17.9.2024 alkaen (kummankin varajäsen Hanna-Riitta Hedborg) ja Pertti Uusi-Erkkilä (varajäsen Antti Uusi-Rasi).

Jäsenistöstä Mikko Ala-Orvola on rakennus- ja ympäristölautakunnan jäsen, eikä hän ole osallistunut kyseistä lautakuntaa koskevaan arviointiin.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Auditor Oy vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Minna Havia-Niemi. Tilikauden 2024 arviointia varten lautakunta on kokoontunut 9 kertaa.

Tarkastuslautakunta on arviointitehtävän suorittamiseksi seurannut kunnan toimielinten päätöksentekoa ja tutustunut hallituksen laatimaan toimintakertomukseen ja tilinpäätökseen sekä muihin asiakirjoihin. Lisäksi tarkastuslautakunta on kuullut kunnan eri sektoreiden vastuullisia viran- ja toimenhaltijoita sekä luottamushenkilöitä tarkastuslautakunnan työohjelman mukaisesti. Tilikauden 2024 arviointia varten kuultavana olivat kunnanjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja, vs. hallintojohtaja, talousjohtaja, tekninen palvelupäällikkö, kehitysjohtaja, ympäristötarkastaja, tarkastusinsinööri, sivistystoimenjohtaja, yhtenäiskoulun rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkodin johtaja, päiväkotien varajohtaja sekä elinvoimakoordinaattori.

Aiemmat havainnot

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 21.10.2024 käsitellyt kunnanhallituksen, sivistyslautakunnan, teknisen lautakunnan sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan vastineet arviointikertomuksen 2023 johdosta. Arviointikertomuksella 2023 kiinnitettiin huomiota muun muassa kriittisten tehtävien varahenkilötilanteeseen ja siihen, miten kunta on varautunut tilanteisiin, joissa avainhenkilö siirtyy pois kunnan palveluksesta. Kunnanhallituksen vastineen mukaan sijaistaminen tapahtuu hallintosäännön mukaan. Sivistyslautakunnan mukaan riski on toteutunut useita kertoja ja siihen varautuminen on ollut haastavaa. Sivistyspalveluissa pyritään toimimaan tiiminä, joissa ollaan tietoisia sen jäsenten tehtävistä sekä dokumentoimaan työtä ja organisoimaan dokumenttien hallinta siten, että toisten tehtävien kannalta olennaiset tiedot ovat helposti löydettävissä.

Tarkastuslautakunta toisti vuoden 2023 arviointikertomuksessa esille nostettua huolta sopimusten hallintaan liittyvästä riskistä. Kunnanhallituksen vastineen mukaan voimassa olevia ja päättymiä sopimuksia seurataan säännöllisesti ja sopimuksille on nimetty vastuuhenkilöt. Lisäksi kunnan sopimushallintaa kehitetään jatkuvasti. Sopimushallinnan ohella tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, onko kunnassa kehitetty toimintatapoja tilanteisiin, joissa kunnan palveluksessa oleva henkilö siirtyy pois kunnan palveluksesta? Erityisen tärkeää toimintatapojen kehittäminen on tilanteissa, joissa työsuhde päättyy yllättäen.

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2023 arviointikertomuksessa huomiota myös henkilöstöjohtamisen ja HR-toimintojen analyysien ja henkilöstökuulemisten tulosten julkaisemisen tärkeyteen niitä koskevien toimenpiteiden yhteydessä. Kestävän henkilöstöpolitiikan edellytyksenä on aito tiedon jakaminen ja avoimuus. Kunnanhallitus vastasi, että henkilöstöpolitiikan kehittämistä jatketaan yhtenä kunnan strategian kärkihankkeena.

Vuoden 2023 arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta huomautti, ettei vuoden 2023 tavoite kiinteistöjen lämmitystapavaihtoehtojen selvittämisestä toteutunut. Tekninen lautakunta vastasi, että selvittäminen on käynnissä. Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on selvityksen lopputulos?

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, ettei uuden strategian myötä talousarviossa ollut asetettu selkeitä kehittämiskohteita ja toiminnallisia tavoitteita muille kuin tarkastuslautakunnalle. Vastuutahoa, jolle tavoite oli asetettu, ei ollut määritelty tavoitteiden yhteydessä. Tuolloin tilinpäätöksen lukijalle jää epäselväksi, mikä kuntaorganisaation taho on vastuussa tavoitteen toteutumisesta. Kunnanhallituksen vastineen mukaan koko kunnan osalta tavoitteiden mitattavuutta on kehitetty talousarvioon 2024 ja kehitetään edelleen. Tarkastuslautakunnan mielestä strategiset tavoitteet tulee tuoda osaksi jokaisen Vesilahden kunnan työntekijän työtä ja arkea. Strategian laatimiseen tulee osallistaa myös eri henkilöstöryhmien työntekijöitä ja lautakuntien luottamushenkilöitä, jotta strategia voi aidosti toteutua.

Tarkastuslautakunta kysyi vuoden 2023 arviointikertomuksessa, millä keinoilla vesi- ja viemärilaitos saavuttaa taloudellisen tasapainon. Teknisen lautakunnan vastauksen mukaan vesihuoltolaitoksen talousmalli päivitetään vuoden 2024 aikana ja samalla tarkastellaan sekä verkostovuokran että liittymismaksujen määrää. Vesihuoltolaitoksen pitkään kehitteillä ollut talous- ja operointimalli on saatu päätökseen marraskuussa 2024.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös aiempien tilikausien havaintojen seurannasta:

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Tarkastuslautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan havaintoihin on pääosin kiinnitetty huomiota, mutta esimerkiksi henkilöstön hyvinvoinnin osalta kaivataan edelleen selkeästi vaikuttavia toimenpiteitä.

1.3 Henkilöstö

Kunnan palveluksessa työskenteli 31.12.2024 yhteensä 210 henkilöä, mikä on 3 palvelussuhdetta enemmän kuin vuonna 2023. Työsuhteista vakinaisia palvelussuhteita oli 169 ja määräaikaista 41. Naisia henkilöstöstä oli 86 % (180) ja miehiä 14 % (30). Määräaikaisten työsuhteiden määrä on laskenut edellisestä vuodesta. Eniten henkilöstöä oli sivistyspalveluissa (165), toiseksi eniten tukipalveluissa (20), kolmanneksi eniten hallintopalveluissa (13) ja loput henkilöstöstä työskentelivät teknisissä palveluissa, rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa (12).

Viime vuosina Vesilahden johtavien viranhaltijoiden vaihtuvuus on ollut suurta. Vaihtuvuudessa on henkilöriskin toteutuminen mahdollista, jos johtajavaihdokset toteutuvat yllättäen tai vaihdokset eivät toteudu suunnitelmamaisesti. Kriittisten tehtävien hoitamiseen varautuminen edellyttää myös ajantasaista dokumentointia ja varahenkilöjärjestelyä. Huomiota pitäisi kiinnittää jatkuvuuden varmistamiseen myös muissa henkilöstövaihdostilanteissa.

Näyttäisi siltä, että henkilöstön vaihtuvuus on tasaantunut vuoden 2024 aikana. Tarkastuslautakunta seuraa henkilöstön pysyvyyttä ja henkilöstöriskistä huolehtimista. Vesilahden kaltaisessa suhteellisen pienessä organisaatiossa useat henkilöstövaihdokset sekä opinto- ja muut pidemmät vapaat aiheuttavat herkemmin tiedonkulun ongelmia.

Kunnan toteuttamista työhyvinvointikyselyistä on tärkeää aidosti ottaa huomioon niistä nousevat epäkohdat, määritellä kehittämistoimenpiteet tilanteen kohentamiseksi ja viedä toimenpiteet käytäntöön. Henkilöstön hyvinvoinnin kannalta näemme riskinä sen, mikäli tieto ei kulje tai tiedon läpinäkyvyys ei toteudu. Puutteilla voi olla vaikutukset sekä ihmisten työhyvinvointiin että työntekijän oikeusturvan toteutumiseen. Pahimmillaan puutteet voivat aiheuttaa mainehaittaa kunnalle työnantajana.

Tarkastuslautakunnan yhteenveto:

Organisaation koko huomioiden pienetkin muutokset henkilöstön määrässä näkyvät tilastoissa merkittävästi, ja siksi henkilöstön hyvinvointiin on panostettava pienessä kunnassa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tapahtuneiden työtapaturmien korkeaan määrään. Taso on sama kuin edellisvuonna (15 kpl), mutta määrä on kasvanut huomattavasti vuodesta 2022 ja trendi on ollut nouseva vuodesta 2019 lähtien. Tarkastuslautakunta kannustaa kunnan viranhaltijoita pohtimaan, millaisilla toimenpiteillä työtapaturmien määrä saataisiin laskemaan (esim. kannustinpalkkiolla?). Tavoitteeksi tulee asettaa nolla. Tapaturmiin johtaneet syyt tulee myös selvittää tapauskohtaisesti, jotta niiden toistuminen voitaisiin välttää.

Kunnassa toteutetuista työhyvinvointikyselyistä on tärkeää aidosti ottaa huomioon esille nousevat epäkohdat. Havaittujen epäkohtien pohjalta tulee määritellä käytäntöön vietävät kehittämistoimenpiteet, joilla työntekijöiden työhyvinvointia voidaan kohentaa.

Tarkastuslautakunta on ottanut kantaa edellisen vuoden arviointikertomuksella henkilöriskeihin. Tarkastuslautakunta korostaa riittävän ja asianmukaisen dokumentaation tärkeyttä henkilövaihdostilanteissa. Kiitämme siitä, että henkilöstön hyvinvointiin on viime vuosina panostettu ja arviointimittareiden mittausten mukaan hyvinvointi on kohentunut, mikä lisää henkilöstön pysyvyyttä.

1.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanhallitus vastaa hallintosäännön perusteella kokonaisvaltaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeista ja järjestämisestä. Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä. Päätöksiin ei käytetty otto-oikeutta vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 talouden toteutumisesta on raportoitu talousarvion täytäntöönpano-ohjeistuksen mukaisesti lautakunnille, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle kvartaaleittain. Koko vuoden raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa. Vesilahden kunnalla on käytössään Granite -riskienhallintajärjestelmä, joka toimii kokonaisvaltaisena riskienhallinnan-, väärinkäytösilmoitusten- ja työsuojeluilmoitusten välineenä. Graniten avulla tehdään myös tietosuojan vaikutuksiin liittyvää arviointia. Vuoden 2024 aikana on käynnistynyt alueellisen evakuoitus suunnitelman laatiminen osana sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen yhteensovittamisesta vastaavan työryhmän työskentelyä.

Kunta on siirtymässä sopimuksenhallinnassa Therefore -järjestelmästä CaseM- järjestelmän käyttöön, joka toimii myös asianhallinnan järjestelmänä. Vanhojen sopimusten osalta selvitetään sopijaosapuolten vastuiden täyttäminen tapauskohtaisesti.

Tarkastuslautakunta huomioi vuosien 2022 ja 2023 arviointikertomuksilla kunnan sopimuksiin liittyvän riskin. Tarkastuslautakunta toteaa, että sopimushallinta on kehittynyt.

Kunnan hankinnoissa käytetään pääasiassa Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy:n kilpailuttamia sopimustoimittajia. Lisäksi tekniset palvelut on toteuttanut Vesilahden kuntaa koskevia kilpailutuksia hankintalain ja kunnan hankintaohjeiden mukaisesti. Kehyskuntien yhteinen hankintaohje hyväksyttiin kunnanhallituksessa 3.6.2024 § 114.

Kunnanhallituksen arvion mukaan sisäisen valvonnan prosessit ovat pääsääntöisesti kunnossa.

Tarkastuslautakunnan yhteenveto sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota ennakkoinnin tärkeyteen riskienhallinnassa ja sopimussuunnittelussa. Kunnan isot ja merkittävät sopimukset tulevat monilta osin "annettuina" ilman, että kunnalla on tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa sopimusten sisältöön ja/tai niihin liittymiseen (esimerkiksi TE-alueuudistus).

Ovatko sisäisen valvonnan prosessit yleisesti tiedossa ja onko työntekijällä mahdollisuus toimia epäkohdan havaitessaan?

2. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 23.5.2022 § 24 uudesta kuntastrategiasta. Nykyinen strategia on ollut voimassa 1.1.2023 alkaen vuoden 2025 loppuun saakka. Kunnan tämänhetkinen strategia on jaettu vuoteen 2025 asetettuun tavoitetilaan ja strategisiin hankkeisiin. Strategian mukaan tavoitetilat kuvaavat tulevaisuutta, jota Vesilahden kunta tavoittelee strategiakauden 2022–2025 aikana. Strategian mukaan tavoitetilat ovat kytköksissä toisiinsa ja antavat kunnalle yhteisen suunnan.

Strategian mukaiset tavoitetilat ovat:

- Huomista kohti rakennettu
- Yritysten kanssa kasvava
- Perheiden palveluilla erottuva

Strategiset hankkeet ovat:

- Tieto ja osaaminen
- Tilat ja yhteydet
- Viestintä ja verkostot
- Energiaomavaraisuus

Kunnan kolme kärkihanketta ovat:

- Liikkuva hyvän mielen Vesilahti (sivistystoimen vastuualue)
- Yhteisöllisesti rakentaen (teknisen lautakunnan ja kunnanhallituksen vastuualue)
- Hyvinvoiva henkilöstö (kunnanhallituksen vastuualue)

Strategisten hankkeiden osalta vuodelle 2024 ei tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan ole asetettu selkeitä toimenpiteitä eikä toimenpiteiden toteutumisesta ole raportoitu tai määritelty toimenpiteille vastuualueita.

Tarkastuslautakunnan mielestä tavoitetilat, strategiset hankkeet ja kärkihankkeet tulisi esittää riittävän selkeästi, jotta jokainen lukija ymmärtää mikä on niiden ero, tarkoitus ja tavoite.

2.1 Kunnanhallituksen alainen toiminta

Vuoden 2024 talousarviossa oli hallintopalveluille asetettu yksi oma strategiaan liittyvä kärkihanke, joka on henkilöstöohjelma: ”Hyvinvoiva henkilöstö – menestyvä kunta”.

- Henkilöstöohjelman tavoite: henkilöstöohjelman luominen kuntaan, koska kunnassa halutaan lisätä henkilöstön hyvinvointia ja osaamisen kehittämistä. Ohjelman keskiössä ovat johtamisen kehittäminen, osaamisen kehittäminen, työhyvinvoinnin edistäminen ja henkilöstösuunnittelu.
- Ohjelman toteutuminen: Henkilöstöohjelma on hyväksytty 13.5.2024 ja syksyn 2024 aikana on aloitettu henkilöstöohjelman painopistealueiden toimeenpano.

Ohjelma sisältää kolme eri painopistealuetta, joissa on toteutettu erinäisiä toimenpiteitä, esimerkiksi selvitetty sisäistä työnantajakuva, järjestetty uusien työntekijöiden kahvitilaisuus johtoryhmän kanssa sekä

käyty läpi palkitsemisen keinoja sekä tarjottu henkilöstölle harrastusmahdollisuuksia. Lisäksi on valmisteltu vakanssirekisteri ja sen käyttöönotto. Henkilöstöohjelman toteuttamista jatketaan vuoden 2025 aikana.

2.2 Sivistyslautakunnan alainen toiminta

Sivistyslautakunnan vastuualueelle oli asetettu yksi kärkihanke, Liikkuva hyvän mielen Vesilahti.

- Kärkihankkeen tavoite: lisätä yksilön ja yhteisöjen mahdollisuuksia edistää omaa ja lähiympäristönsä hyvinvointia sekä edistää liikkumista ja vähentää mielenterveyden pulmia.
- Kärkihankkeen toteutuminen: kunnassa on käynnistetty lukuisia toimenpiteitä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, kuten kehitetty elintapaneuvontaa ja sähköisen perhekeskuksen palvelujen (kuten Seka-sin-chat) käyttöä. Varhaiskasvatuksessa on käynnistetty liikuntahanke, joka aktivoi ja lisää tietoa myös huoltajille. Ulkokuntosalin pilottihanke on toteutettu ja käynnistettiin matalan kynnyksen kohtaamispaikan toiminta työikäisille.
- Kärkihankkeen puitteissa kuntaan on palkattu määräaikainen kouluvalmentaja oppilaiden tunnetaitojen parantamiseksi.
- Nuorisopalveluiden koko henkilöstö on osallistunut mielenterveyden edistämisen koulutukseen. Ristiveräjän yhteisöaloja otettiin käyttöön harrastusmahdollisuuksien ja yhteisöllisyyden edistämiseksi. Ristiveräjä toimii myös hyvinvointialueen lähitorina.

Kaiken kaikkiaan Liikkuva hyvän mielen Vesilahti -hankkeen puitteissa on toteutettu useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on ollut edistää kuntalaisten hyvinvointia (mm. lastenkulttuuri, nuorten osallistava budjetointi, Unicefin Lapsiystävällinen kunta, Kaiku-kortti ja lukuisia uusia liikuntaryhmiä kuten Pienin askelin tukea). Nämä toimenpiteet tarkastuslautakunta näkee erinomaisena kehityssuuntana kuntalaisten hyvinvointiin edistämässä.

Toteamme, että toimenpiteitä on tehty lukuisia ja tämä on erinomainen suunta. Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko toimenpiteille ollut riittävästi resursseja? Onko kunnassa suunniteltu, miten varmistetaan toiminnan jatkuvuus sen jälkeen, kun hankerahoitukset päättyvät?

Tarkastuslautakunta kiittää erinomaisesta ja innovatiivisesta alkujaan Vesilahdessa toteutetusta 'Onks kaikki hyvin?' -kampanjasta, joka sittemmin on otettu käyttöön koko Pirkanmaan hyvinvointialueella.

2.3 Teknisen toimen ja elinvoiman alainen toiminta

Tekniselle lautakunnalle oli asetettu yksi kärkihanke, joka oli teknisen toimen ja elinvoiman yhteinen, 'Yhteisöllisesti rakentaen'.

- Kärkihankkeen tavoite: vahvistetaan naapuriyhteisöjä, lisätään yhteisten tilojen käyttöä ja osallistumista päätöksentekoon asemakaava-alueilla. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää teknologiaa yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja kehittää uusi toimintamalli asuinalueiden hoitoon ja kehittämiseen.
- Kärkihankkeen toteutuminen: Ämmänhaudanmäen asuinalueella on toteutettu pilottihanke ja rakennettu uusi lähivirkistysalue tiiviissä yhteistyössä asukkaiden kanssa. Kunta on tehnyt sopimuksen alueen kehittämisestä asukas yhdistyksen kanssa. Vuoden 2024 lopulla on jätetty hakemus myös Suomelan alueen virkistysalueen kehittämiseksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Yhteisöllisesti rakentaen -kärkihankkeessa on esimerkillisesti osallistettu asuinalueiden asukkaita hankkeen tavoitteiden mukaisesti.

2.4 Arvio kärkihankkeiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan johtopäätös ja suositus:

Tarkastuslautakunta kiinnittää kauden 2024 arviointikertomuksella huomiota kärkihankkeiden tavoitteiden asetantaan ja tavoitteista raportointiin, sillä tavoitteiden toteutumisen arviointi oli haastavaa tilinpäätöksen perusteella.

Vastaisuudessa olisi hyvä konkretisoida tavoitteiden toteutuminen sitouttamalla toimielimiä, viranhaltijoita ja luottamuselimiä vahvemmin strategian toteuttamiseen. Lautakuntien olisi hyvä asettaa selkeät ja mitattavat tavoitteet, jotka on johdettu strategiasta ja konkretisoitu käytännön tasolle. Tavoitteiden asettamisen ja mittaamisen, sekä tavoitteiden saavuttamisen raportoinnin lähtökohta on se, että valtuusto saa mittaamisen tuloksista, toteutumisesta ja arvioinnista tietoa päätöksenteon tueksi.

Tilinpäätöksen tietojen perusteella lukijalle jää epäselväksi, mikä taho kuntaorganisaatiosta on vastuussa kärkihankkeiden tavoitteiden toteutumisesta. Tilinpäätöksen lukijan tulisi voida muodostaa käsitys kunnan hallinnon toimivuudesta ja resurssien käytöstä.

3. KUNNAN TALOUS

Vesilahden kunnan tilikauden 2024 tulos toteutui noin 100 tuhatta euroa ylijäämäisenä. Talousarvion enuste ylittyi, sillä talousarviomuutoksen jälkeen tilikauden tuloksen arvioitiin toteutuvan 462 tuhatta euroa alijäämäisenä. Kunnan asukaskohtainen velka kasvoi edellisvuodesta. Erittäin hankalassa taloudellisessa tilanteessa olevaa kuntaa kuvaavat kriisikuntakriteerit eivät kuitenkaan täyttyneet.

Kunnan ulkoiset toimintatuotot olivat 3,0 milj. euroa, joka on 712 tuhatta euroa enemmän kuin edellisenä vuotena (2023: 2,3 milj. euroa). Toimintatuotoista myyntituotot toteutuivat talousarviota suurempina, joka johtui pääasiassa puun myyntituotoista ja vesihuollon liittymismaksuista. Maksutuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Muut toimintatuotot toteutuivat talousarviota parempina johtuen pysyvien vastaavien myyntivoitoista.

Ulkoiset toimintakulut, 15,8 milj. euroa, ylittivät talousarvion 15,5 milj. euroa 330 tuhannella eurolla. Henkilöstökulut ylittivät 215 tuhannella eurolla siitä huolimatta, että talousarvioon oli varattu 4,00 prosentin palkakorotus ja henkilösivukulut laskivat hieman vuoteen 2023 verrattuna. Palveluiden ostot ylittivät talousarvion 155 tuhannella eurolla. Avustukset alittivat talousarvion 76 tuhannella eurolla, johtuen lasten kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen ja yksityisen hoidon kuntalisän sekä työttömyyskustannusten alhaisemmasta toteutumisesta. Palveluiden ostojen ylitys johtui useista yksittäisistä kustannusten ylittymisistä. Henkilöstökulujen ylitys johtui mm. budjetoitua suuremmista varhaiskasvatuksen sijaiskustannuksista, teknisen toimen määräaikaisten palkoista, yleisesti lomapalkkavarauksesta sekä luottamushenkilöpalkkioista.

Käyttötaloulosassa määrärahat ja tuloarviot sidotaan tavoitteisiin. Valtuusto osoittaa toimielimelle määrärahan ja asettaa mahdollisen tuloarvion määrätyn tehtävän hoitamiseksi siten, että tehtävälle asetetut tavoitteet toteutuvat. Vesilahden kunnassa on seitsemän valtuustoon nähden sitovaa vastuualuetta: tarkastuslautakunta, hallintopalvelut, tekniset palvelut, vesi- ja viemärilaitos, opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, vapaa-ajan palvelut sekä rakennusvalvonta, yksityistiet ja ympäristönsuojelu.

Käyttötaloulososan sitova taso valtuustoon nähden on tuottojen ja kulujen erotus (toimintakate) paitsi vesi- ja viemärilaitoksessa sitova erä on tilikauden tulos. Käyttötaloulososan merkittävin talousarviopoikkeama oli hallintopalveluilla, joka alitti talousarvionsa 264,4 tuhannella eurolla.

Käyttötaloulososan toimintakate/ tulos	TP 2023	TA 2024	TA + MTA	TP 2024	Poikkeama
Tarkastuslautakunta	-22 731	-19 270	-19 270	-19 494	-224
Hallintopalvelut	-2 203 230	-2 227 391	-2 227 391	-1 963 003	264 388
Tekniset palvelut	699 654	904 846	904 846	868 307	-36 539
Vesi- ja viemärilaitos (tulos)	-52 203	-49 954	-49 954	51 352	101 306
Opetus ja varhaiskasvatuspalvelut	-10 514 703	-10 810 465	-10 810 465	-10 848 066	-37 601
Vapaa-ajan palvelut	-771 497	-839 077	-839 077	-802 753	36 324
Rakennusvalvonta, yksityistiet ja ympäristönsuojelu	-334 442	-323 405	-323 405	-298 212	25 193

Taulukko 1 Käyttötaloulososan toteutuminen

Vesi- ja viemärlaitoksen tilikauden 2024 tulokseksi oli talousarvion mukaan budjetoitu -50 tuhatta euroa. Tilinpäätöksen mukaan tilikauden tulos oli 51 tuhatta euroa eli tilikausi toteutui 101 tuhatta euroa talousarviota positiivisempaan. Tarkastuslautakunnan mielestä vesi- ja viemärlaitoksen tulos on nyt oikeasuuntainen.

Tuloslaskelmaan nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut. Näistä verotulot toteutuivat 293 tuhatta euroa ja valtionosuudet 14 tuhatta euroa muutettua talousarviota parempina. Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -175 tuhatta euroa, joka on 45 tuhatta euroa parempi kuin talousarviossa.

Tuloslaskelmaosa	TP 2023	TA 2024	TA + MTA	TP 2024	Poikkeama
Verotulot	12 005 203	11 476 538	11 476 538	11 769 206	292 668
Valtionosuudet	2 964 876	3 142 497	2 965 287	2 979 330	14 043
Rahoitustulot ja -menot	-9 035	-162 032	-220 000	-175 224	44 776

Taulukko 2 Tuloslaskelmaosan sitovien erien toteutuminen

Kunnan verotulojen määrä laski edellisvuoteen verrattuna 236 tuhatta euroa. Valtionosuuksien määrä pysyi liki ennallaan.

Investointiosan sitovien erien merkittävimmät poikkeamat olivat kaavateiden 61 tuhannen euron sekä puistot, leikkikentät ja yleisten alueiden 74 tuhannen euron talousarvioalitukset. Vesi- ja viemärlaitoksen sekä koneiden ja kaluston investointimäärärahat ylittyivät hieman.

Investoinnit	TP 2023	TA 2024	TA + MTA	TP 2024	Poikkeama
Muut pitkävaikutteiset menot	-5 660	-110 000	-35 000	-35 169	-169
Osakkeet	0	0	0	0	0
Maa- ja vesialueet	-1 027 968	-750 000	-750 000	-742 394	7 606
Kiinteistöhankeet	-617 045	-1 600 000	-800 000	-807 496	-7 496
Kaavateiden rakentamiskohteet	-1 481 905	-1 135 000	-1 535 000	-1 473 505	61 495
Puistot, leikkikentät, yleiset alueet	-297 706	-363 750	-363 750	-290 143	73 607
Vesi- ja viemärlaitos	-853 777	-445 000	-632 626	-656 532	-23 906
Koneet ja kalusto	-63 259	-70 000	-70 000	-80 659	-10 659

Taulukko 3 Investoinnit toteutuminen

Rahoituslaskelman sitovat erät ovat antolainaus, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja lainanlyhennykset (pitkäaikaisten lainojen vähennys).

Rahoituslaskelmaosa	TP 2023	TA 2024	TA + MTA	TP 2024	Poikkeama
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 500 000	3 600 000	3 000 000	3 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 136 666	-1 516 666	-1 336 666	-1 336 666	0

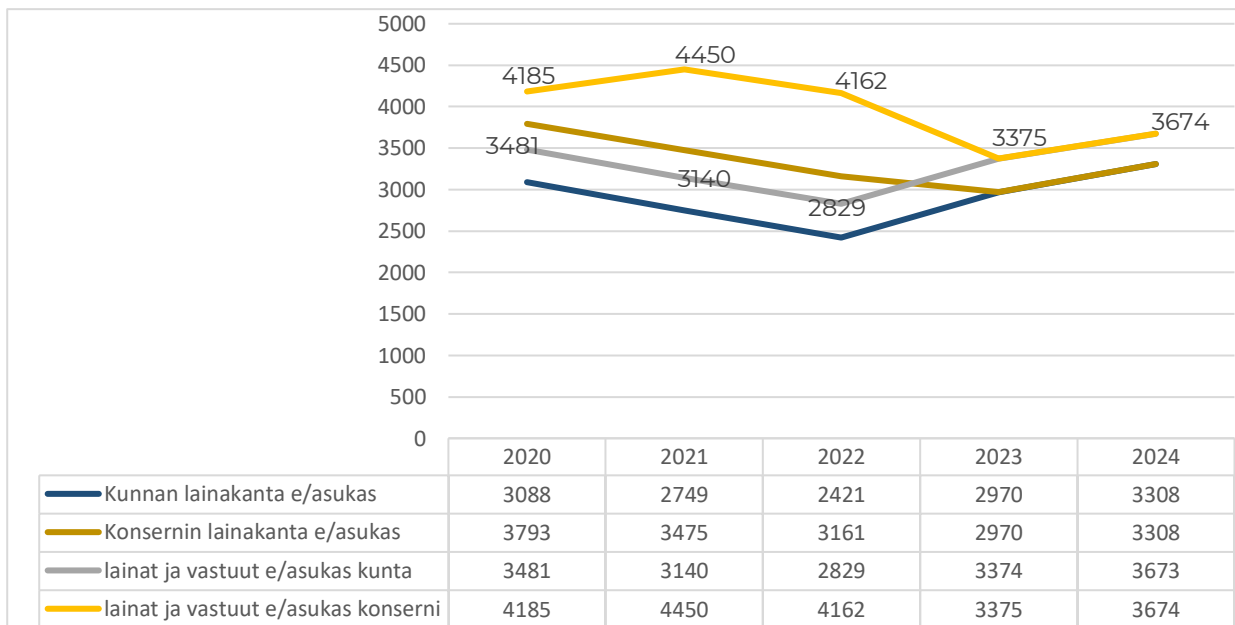
Taulukko 4 Rahoitusosan sitovien erien toteutuminen

Alla olevassa kuviossa on esitetty vuosien 2022–2024 toteumatietoja sekä vuosien 2025–2027 talousarvio- ja taloussuunnitelmätietoja. Talousarviovuoden 2025 investointien tulorahoitus on vain 25 %, mikä kuvaa osuutta, joka investointien omahankintamenosta voidaan rahoittaa tulorahoituksella. Muun osuuden investoinneista kunta joutuu rahoittamaan joko pysyvien vastaavien myynnillä, lainarahalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Vuosi	TP 2022	TP 2023	TP2024	TA2025	TS2026	TS2027
Vuosikate, M€	2,719	1,937	1,772	0,915	0,554	0,694
Nettoinvestoinnit, M€	1,356	4,368	3,803	3,590	3,165	4,346
Poistot, M€	1,356	1,389	1,671	1,615	1,401	1,471
Vuosikate/poistot %	200 %	140 %	106 %	57 %	40 %	47 %
Investointien tulorah. %	156 %	44 %	42 %	25 %	18 %	16 %

Taulukko 5 Tunnuslukuja toteumavuosina 2022-2024 ja taloussuunnitelmakaudella

Kunnan vuosikate tilikaudella 2024 oli 1,8 milj. euroa (2023: 1,9 milj. euroa) ja vuosikatteen osuus poistoista 106 %. Kunnan lainakanta nousi tilikauden aikana ja oli vuoden 2024 lopussa noin 14,9 milj. euroa (2023: 13,3 milj. euroa). Kunta on nostanut uutta pitkäaikaista lainaa kahdella edellisellä tilikaudella yhteensä 6,5 milj. euroa ja lyhentänyt pitkäaikaisia lainoja yhteensä lähes 2,5 milj. euroa. Kunnan asukaskohdainen lainakanta nousi 338 euroa ja oli tilikauden päättyessä 3308 e/asukas. Konsernin lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 14,9 milj. euroa (2023: 13,2 milj. euroa). Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 3308 e/asukas (2023: 2970 e/asukas). Alla olevasta kuviosta näkee Pirkanmaan sairaanhoitopiirin vaikutuksen Vesilahden konsernin lainoihin ja vastuisiin. Hyvinvointialueuudistuksen myötä sairaanhoitopiirit lakkasivat toimimasta vuoden 2023 alusta ja siitä alkaen konsernin luvut ovat liki samoja kuin kunnan.

Kuvio 1 Kunnan ja kuntakonsernin lainakannan kehitys 2020–2024

Omavaraisuusaste mittaa kuntien vakavaraisuusastetta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä pienempi omavaraisuusastetta voidaan pitää merkinä merkittävästä velkarasitteesta. Vesilahden omavaraisuusaste vuonna 2024 oli edelleen heikko ollen 39 % (2023: 40 %). Myös kuntakonsernin omavaraisuusaste laski hieman edellisestä vuodesta ollen heikolla tasolla (2024: 39 %, 2023: 40 %). Vesilahden kunnan suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2024 oli 108,8 % (2023: 105,1 %).

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Tarkastelu kuntalain 118 §:ssä määriteltyjen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerien täyttymisestä

Arviointimenettely voidaan aloittaa, jos kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 e/asukas ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 e/asukas, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavassa taulukossa olevat raja-arvot:

Kriteeri	TP2023	TP2024	Johtopäätös
Kuntakonsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	139,4 %	106,1 %	EI TÄYTY
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	Vesilahti: 9,36 Koko maa: 7,38	Vesilahti: 9,30 Koko maa: 7,51	RAJALLA
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainojen ja vuokravastuiden määrän vähintään 50 %:lla.	Vesilahti: 3 375 €/ as. Koko maa v. 2023 8 085 €/as -> raja-arvo 12 128 €/as	Vesilahti: 3 674 €/ as. Koko maa v. 2024 7 333 €/as* -> raja-arvo 10 999 €/as	EI TÄYTY
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	1,2	1,0	EI TÄYTY

Taulukko 6. Kriisikuntakriteeristön tunnusluvut (*vuoden 2024 tunnusluvusta puuttuu vuokravastuiden määrä)

Vesilahden konsernitaseessa ei ole kertynyttä alijäämää (kertynyt ylijäämä 4,78 milj. euroa). Kriisikuntakriteereistä yksi, kunnan veroprosentti on kolmatta vuotta peräkkäin raja-arvon tuntumassa ollen lähes 2 %-yksikköä maan keskimääräistä tuloveroprosenttia korkeammalla tasolla. Vuoden 2025 talousarviossa tuloveroprosentti pysyy ennallaan 9,30 prosenttiyksikössä.

Kuntalain 110 §:n mukaisesti kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelmakaudelle 2025–2027 on arvioitu alijäämää yhteensä -2,324 milj. euroa. Kun huomioidaan tilinpäätöksellä 2024 oleva edellisten tilikausien ylijäämä ja tilikauden ylijäämä (4,77 milj. euroa), on talous kuitenkin vielä tasapainossa. Alijäämäinen taloussuunnitelma ei ole tavoiteltava tilanne ja kunnanhallitus päätti käynnistää talouden tasapainotuksen, jotta suunnitelmavuodet saadaan käännettyä ylijäämäisiksi. Tasapainotusohjelma tuodaan päätökseen kevään 2025 aikana.

Talouden tasapainon tarkastelua	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.2024	+ 4.671.945,38 euroa
Tilikauden ylijäämä 31.12.2024	+ 100.489,69 euroa
Ylijäämät yhteensä 31.12.2024	+ 4.772.435,05 euroa
Talousarvion 2025 alijäämäarvio	- 700.000 euroa
Taloussuunnitelman 2026 alijäämäarvio	- 847.085 euroa
Taloussuunnitelman 2027 alijäämäarvio	- 776.827 euroa
Alijäämät 2025–2027 yhteensä arvio	- 2.323.912 euroa
Arvio yli-/alijäämästä 31.12.2027	+ 2.448.523,05 euroa

4. MUITA TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOJA

Tarkastuslautakunta suosittelee, että Vesilahden kunta

- voisi hyödyntää vahvemmin Tampereen kaupunkiseudun positiivista nostetta kunnan markkinoinnissa.
- tekisi yhteistyötä kunnan alueella sijaitsevien yritysten kanssa ja vahvistaisi sekä kunnan että paikallisten toimijoiden tunnettavuutta hyödyntämällä Visit Vesilahti -brändiä nykyistä paremmin.
- kiinnittää huomiota maanhankintaan, jotta kunta pystyy jatkossakin vastaamaan riittävästä tontti-tarjonnasta eri puolilla kuntaa.
- kiinnittää huomiota siihen, että uudet asuinalueet vahvistaisivat myös paikallistaloutta/-palveluja.
- tekee toimenpiteitä, joilla edistetään alueellista yrittäjyyttä, jotta kuntaan saataisiin enemmän työpaikkaomavaraisuutta ja yhteisöveroja.
- päätöksenteossaan ottaa huomioon, että tulevaisuuden investointitahti suhteessa kunnan tuotto-kertymään on huolestuttava. On syytä muistaa, että investointien tuotot tuloutuvat pitkällä aikavälillä.
- edistää toimenpiteitä, joilla sujuvoitetaan rakentamista. Rakentamishankkeilla on mahdollista saada kuntaan työpaikkoja, hyvinvointia, kiinteistö- ja yhteisöveroja.
- tiedostaa, että kunnan sisäisen tiedonkulun haasteet näkyvät useissa arjen tilanteissa. Tiedonkulun ongelmat haittaavat tällä hetkellä strategian muuttamista käytännön toimenpiteiksi.

Tarkastuslautakunta kiittää, että

- kuntalaisten osallistamista ja yhteisöllisyyden kokemusta on vahvistettu esim. lapsiperheiden ja Ämmänhaudanmäen asukasyhdistyksen osalta.
- kunta on kärkihankkeiden puitteissa toteuttanut lukuisia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on ollut edistää kuntalaisten hyvinvointia.
- kunta on panostanut vahvasti Metsämantereen asuinalueen houkuttelevuuteen, vetovoimaisuuteen ja markkinointiin.
- kunnan varhaiskasvatus on haluttu työnantaja ja henkilöstön saatavuus on hyvällä tasolla.

5. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toiminnan ja tiedon siirtymisen ja säilymisen jatkuvuutta on vaikea varmistaa henkilöstövaihdostilanteessa. Näiden asioiden kohentamiseen kannustamme ja ehdotamme, että kunnassa mietitään toimenpiteitä, joilla tiedon siirtyminen, säilyminen ja löydettävyyys voidaan jatkossa varmistaa paremmin. Jatkumo strategiasta ja kärkihankkeista konkreettisiksi toimenpiteiksi eri osa-alueiden välillä jää nykyisellään epäselväksi.

Henkilöstö:

Tarkastuslautakunnan mielestä henkilöstön hyvinvointiin on panostettava. Kunnassa toteutetuista työhyvinvointikyselyistä on tärkeää aidosti ottaa huomioon esille nousevat epäkohdat. Havaittujen epäkohtien pohjalta tulee määritellä käytäntöön vietävät kehittämistoimenpiteet, joilla työntekijöiden työhyvinvointia voidaan kohentaa. Lisäksi tarkastuslautakunta korostaa riittävän ja asianmukaisen dokumentaation tärkeyttä henkilövaihdostilanteissa tiedon saatavuuden varmistamiseksi. Kiitämme siitä, että henkilöstön hyvinvointiin on viime vuosina panostettu ja arviointimittareiden mittareiden mukaan hyvinvointi on kohentunut, mikä lisää henkilöstön pysyvyyttä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota ennakkoinnin tärkeyteen riskienhallinnassa ja sopimussuunnittelussa. Kunnan isot ja merkittävät sopimukset tulevat monilta osin ”annettuina” ilman, että kunnalla on tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa sopimusten sisältöön ja/tai niihin liittymiseen (esimerkiksi TE-alueuudistus). Ovatko sisäisen valvonnan prosessit yleisesti tiedossa ja onko työntekijällä mahdollisuus toimia epäkohdan havaitessaan?

Kärkihankkeet:

Tarkastuslautakunta kiinnittää kauden 2024 arviointikertomuksella huomiota kärkihankkeiden tavoitteiden asetantaan ja tavoitteista raportointiin, koska tavoitteiden toteutumisen arviointi oli haastavaa tilinpäätöksen perusteella. Vastaisuudessa olisi hyvä konkretisoida tavoitteiden toteutuminen sitouttamalla toimielimiä, viranhaltijoita ja luottamuselimiä strategian toteuttamiseen. Lautakuntien olisi hyvä asettaa selkeät ja mitattavat tavoitteet, jotka on johdettu strategiasta ja konkretisoitu käytäntöön. Tavoitteiden asettamisen ja mittaamisen, sekä tavoitteiden saavuttamisen raportoinnin lähtökohta on se, että valtuusto saa mittaamisen tuloksista, toteutumisesta ja arvioinnista tietoa päätöksenteon tueksi.

Tilinpäätöksen tietojen perusteella lukijalle jää epäselväksi, mikä taho kuntaorganisaatiosta on vastuussa kärkihankkeiden tavoitteiden toteutumisesta. Tilinpäätöksen lukijan tulisi voida muodostaa käsitys kunnan hallinnon toimivuudesta ja resurssien käytöstä.

Talous:

Vesilahden kunnan tilikauden 2024 tulos toteutui noin 100 tuhatta euroa ylijäämäisenä. Talousarvion enuste ylittyi, sillä talousarviomuutoksen jälkeen tilikauden tuloksen arvioitiin toteutuvan 462 tuhatta euroa alijäämäisenä. Kunnan asukaskohtainen velka kasvoi edellisvuodesta. Erittäin hankalassa taloudellisessa tilanteessa olevaa kuntaa kuvaavat kriisikuntakriteerit eivät kuitenkaan täyttyneet.

Muut

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan tulisi tehdä toimenpiteitä, joilla edistetään alueellista yrittäjyyttä, jotta kuntaan saataisiin työpaikkaomavaraisuutta ja yhteisöveroja. Kunnan päätöksenteossa tulisi ottaa huomioon, että tulevaisuuden investointitahti suhteessa kunnan tuottokertymään on huolestuttava. On syytä muistaa, että investointien tuotot tuloutuvat pitkällä aikavälillä.

Kunnan taloudellinen tilanne näyttää tilikauden 2024 osalta kohtuulliselta ottaen huomioon ylijäämäisen tuloksen. Taloussuunnitelman 2025–2027 vuodet ovat alijäämäisiä, joten talouden hoitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota. Velkamäärän kehittyminen asukasta kohden on myös asia, johon uuden valtuuston on syytä huomioida.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan henkilöstöä ja johtoa sekä luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä ja ansiokkaasta toiminnasta Vesilahden ja vesilahtelaisten hyväksi.

(Kannen kuva: kunnanvirasto, kuvaaja Tommi Penttinen)

6. ALLEKIRJOITUKSET

Vesilahdessa 12.5.2025

Tarkastuslautakunta

Kristiina Kantola, puheenjohtaja

Mikko Ala-Orvola, varapuheenjohtaja

Tuula Seurujärvi, jäsen

Pertti Uusi-Erkkilä, jäsen

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 19 pages before this page
Dokumentet inneholder 19 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 19 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 19 sider før denne side

Detta dokument innehåller 19 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende